

Diş Hekimliği Son Sınıf Öğrencilerinin COVID-19 Bilgi, Korku, Korunma Düzeyi ve Pandeminin Eğitimlerine Etkisi

The Effect of COVID-19 Knowledge, Fear, Protection Level and the Pandemic on the Education of Senior Dentistry Students

^{id} Kevser TUNCER KARA^a, ^{id} Osman ATAŞ^b

^aFırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı ABD, Elazığ, TÜRKİYE

^bFırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Çocuk Diş Hekimliği ABD, Elazığ, TÜRKİYE

1. Uluslararası Diş Hekimliği Eğitimi Kongresi'nde (11-15 Ocak 2021) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZET Amaç: Bu çalışmada, Fırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 5. sınıf öğrencilerinin Koronavirüs hastalığı-2019 [coronavirus disease-2019 (COVID-19)] bilgi, korku, korunma düzeyi ve COVID-19 pandemisinin eğitimlerine etkisini tespit etmek amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** Kesitsel olan bu çalışmaya, Fırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 5. sınıf öğrencileri dâhil edilmiş, 62 kişiye (%96,9) ulaşılmıştır. Veriler, anket formu aracılığıyla toplanmıştır. İstatistiksel analiz, SPSS 22.0 programı ile yapılmış, $p < 0,05$ anlamlılık olarak kabul edilmiştir. **Bulgular:** Katılımcıların yaş medyanı 23,00 (minimum: 21, maksimum: 29) ve %50,0'ı kadındı. Pandeminin eğitimlerini kötü (%77,4) etkilediğini düşünenler çoğunlukta idi. Teorik eğitimlerinin çok etkilendiğini düşünenler %48,4, klinik eğitimlerinin çok etkilendiğini düşünenler %50,0'dı. Çevrim içi eğitim desteğini %41,9'u iyi, %30,6'sı kötü olarak değerlendirmekteydi. Katılımcıların %80,6'sı televizyon ve sosyal medya, %69,4'ü fakülteleri, %50,0'ı makaleler aracılığıyla COVID-19 hakkında bilgi edinmişti. Bilgi düzeyi (BD), korku ölçeği puanlama (KÖP), koruyucu davranışlar puanlama (KDP) cinsiyet açısından anlamlı fark oluşturmamıştır ($p > 0,05$). Öğrencilerin BD, KÖP, KDP'leri arasında korelasyon saptanmamıştır ($p > 0,05$). **Sonuç:** Diş hekimliği son sınıf öğrencilerinin eğitimlerinin pandemi nedeniyle etkilendiğini düşündüğü tespit edilmiştir. COVID-19 ile ilgili bilgi düzeyleri yüksek, korku düzeylerinin ise düşük olduğu görülmüştür. Klinik stajlarını sürdürmekte olan öğrenciler COVID-19'dan korunma amaçlı tedbirleri tam anlamıyla uygulamadıklarını belirtmişlerdir.

ABSTRACT Objective: The aim of the present study is to investigate coronavirus disease-2019 (COVID-19) knowledge, fear, protection level, and the effect of COVID-19 pandemic on the education of 5th grade students dentistry. **Material and Methods:** Fifth grade students of Fırat University Faculty of Dentistry were included in this cross-sectional study. 62 students (96.9%) were reached. Data were collected through a questionnaire form. SPSS 22.0 were used in the statistical analyses with a significance level of $p < 0.05$. **Results:** The median age of the participants was 23.00 (minimum: 21, maximum: 29), and 50.0% of them were women. The majority of the participants thought that the pandemic affected their education badly (77.4%). In addition, 48.4% thought that their theoretical education was very affected, 50.0% of the participants expressed that their clinical education was very affected, 41.9% of them rated the online education support as good and 30.6% as bad. Also, it was found that 80.6% of the participants obtained information about COVID-19 through television and social media, 69.4% through their faculties, and 50.0% through articles. There was no significant difference in knowledge level (KL), fear survey schedule (FSS), protective behavior scale (PBS) scores in terms of sex ($p > 0.05$). No correlation was found between students' KL, FSS, PBS scores ($p > 0.05$). **Conclusion:** It was determined that senior dentistry students thought their education was affected by the pandemic. It was observed that the level of knowledge about COVID-19 was high and the levels of fear were low. Students serving their clinical internship stated that they did not fully implement the measures to protect against COVID-19.

Anahtar Kelimeler: COVID-19; diş hekimliği; eğitim; bilgi; korku

Keywords: COVID-19; dentistry; education; knowledge; fear

Koronavirüs hastalığı-2019 [coronavirus disease-2019 (COVID-19)] vakalarının küresel çapta görülmesi, hayatın birçok alanını etkilemesi, virüsün yayılımı ve şiddeti nedeniyle küresel salgın (pandemi) olarak tanımlanmıştır.^{1,2} COVID-19 virüsü,

ölümlere ve yoğun bakım süreçlerine neden olduğundan insanlarda korku oluşturmuştur.^{3,4} COVID-19'un oluşturduğu korkuyu ölçmek için Ahorsu ve ark. tarafından ölçek geliştirilmiştir.⁵ Bakıoğlu ve ark., COVID-19 korku ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve

Correspondence: Kevser TUNCER KARA

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı ABD, Elazığ, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: nurkev23@hotmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Dental Sciences.

Received: 17 Dec 2020

Received in revised form: 09 Feb 2021

Accepted: 10 Feb 2021

Available online: 17 Feb 2021

2146-8966 / Copyright © 2021 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).



güvenirlilik çalışmasını yapmıştır.⁶ Yapılan çalışmalarda, COVID-19 korkusunun korunma davranışlarını etkilediği görülmüştür.⁷

Diş hekimleri, hastaları ile yakın temas kurarak, hastanın ağız içinde ve hastanın tükürüğünün sıçrama riskini artıran cihazlarla çalışmaları nedeniyle COVID-19 bulaşı açısından en riskli meslek grupları arasındadır.⁸ Bu nedenle diş hekimleri için korunma uygulamaları önerilmiştir.⁹ Pandemi sürecinde ise eklenen koruyucu önlemler olmuş, N 95 maske, siper veya gözlük, eldiven, bone, koruyucu kıyafet kullanımının yanı sıra kişisel koruyucu donanımların doğru sırada giyip çıkarılması, hasta sonrası el yıkanması, hastanın temassız ateş ölçümü yapılması, COVID-19 temas veya bulgularını sorgulaması, acil olmayan işlemleri ertelemesi ve ortam temizliğine dikkat edilmesi önerilmiştir.¹⁰⁻¹²

Pandemi süreci eğitimi etkilemiş; diş hekimliği fakültelerini, eğitim politikalarını ve protokollerini yeniden değerlendirmeye ve önceliklendirmeye yöneltmiştir.^{2,13} Yüz yüze eğitimlere ara verilmesi nedeniyle dokunsal, uzaktan eğitim teknolojilerinin geliştirilmesi gerekliliği düşünülmüştür.¹³ Diş hekimliği fakültesi öğrencileri de bu süreçlerden etkilenmiş, eğitimleri için endişe yaşamışlardır.¹⁴ Türkiye’de klinik eğitimi sürdüren nadir fakültelerden biri Fırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesidir. Pandemi önlemleri kapsamında sadece acil işlemler alınmaktadır. Literatürde, bölgemizde diş hekimliği son sınıf öğrencilerinin COVID-19 bilgi ve korku düzeylerini, korunma davranışlarını ve pandeminin eğitimlerine etkisini araştıran çalışmalara rastlanmamıştır.

Bu çalışmada, COVID-19 pandemisinin klinik eğitimini sürdürmekte olan Fırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 5. sınıf öğrencilerinin eğitimine etkisini, korunma davranışlarını ve COVID-19 bilgi ve korku düzeylerini tespit etmek amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Kesitsel olan bu çalışmaya, Fırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 5. sınıf öğrencileri dâhil edilmiştir. Mevcudu 64 kişi olan sınıftan gönüllülük esası ile 62 kişiye (%96,9) ulaşılmıştır. Veriler, sosyodemografik bilgiler, eğitim ile ilgili düşünceler, COVID-19 bilgi düzeyi [(BD), maksimum puan 28], COVID-19

korku ölçeği puanlama [(KÖP), maksimum puan 35], koruyucu davranışlar puanlama [(KDP), maksimum puan 56] bölümlerini içeren anket formu aracılığıyla toplanmıştır.^{5,12} KDP, 14 maddeden oluşmaktadır ve 4’lü Likert ölçeği; 1=hiçbir zaman, 2=ara-sıra, 3=sıklıkla, 4=her zaman şeklinde kullanılmıştır. COVID-19 korku ölçeği Ahorsu ve ark. tarafından hazırlanmış, Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Bakioğlu ve ark. tarafından yapılmıştır.^{5,6} Ölçek, tek boyut ve 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin tüm maddelerinden alınan toplam puan bireyin yaşadığı COVID-19 hastalığı korkusu düzeyini yansıtmaktadır. KÖP 7 ile 35 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek düzeyde COVID-19 korkusu yaşamak anlamına gelmektedir.

Fırat Üniversitesi Rektörlüğü Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan etik izin (03.12.2020, 427192) alınmıştır. Helsinki Deklarasyonu Prensipleri 2008’e uygun davranılmıştır. Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

İstatistiksel analiz, SPSS 22.0 programı ile yapılmıştır. $p < 0,05$ anlamlılık olarak kabul edilmiştir. Verilerin dağılımı Kolmogrov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. KDP’nin normal dağıldığı ($p=0,200$), KÖP ($p=0,019$), yaş ($p < 0,001$) ve BD’nin ($p < 0,001$) normal dağılmadığı görülmüştür. Normal dağılan veriler için t testi, normal dağılmayan veriler için Mean-Whitney U ve Spearman korelasyon testi kullanılmıştır.

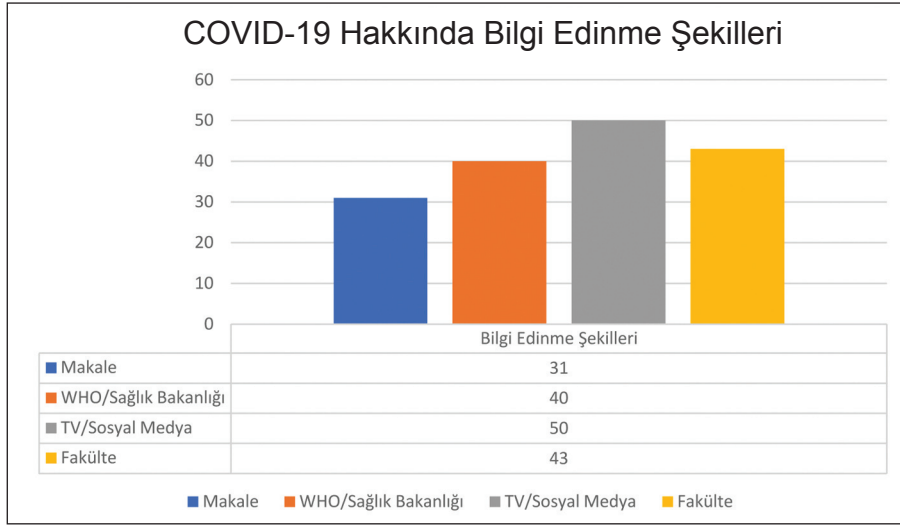
BULGULAR

Fırat Üniversitesi Diş hekimliği son sınıf öğrencilerinin yaş medyanı 23,00 (minimum: 21, maksimum: 29) idi ve 31 (%50,0)’i kadındı. Çoğunluğu bekârdı ve kronik hastalığı bulunmamaktaydı. Katılımcılardan 1 kişinin (%1,6) hipertansiyonu, 2 kişinin (%3,3) astımı vardı. KDP ortalama, $43,92 \pm 6,41$, BD medyanı 25,00 (minimum: 19, maksimum: 28) ve KÖP medyanı 18,00 (minimum: 8, maksimum: 35) idi (Tablo 1).

Çalışmaya katılan diş hekimliği öğrencilerinin 33 (%53,2)’ü arkadaşlarıyla evde, 19 (%30,6)’u ailesiyle kalmaktaydı ve 7 (%11,3)’si kendisinde, 32

TABLO 1: Sosyodemografik özellikler.						
		n	%	Medyan veya Orta-lama	Minimum-Maksimum veya SS	
Cinsiyet	Kadın	31	50,0	Yaş	23,00	21-29
	Erkek	31	50,0			
Medeni Durum	Bekâr	61	98,4	KÖP	18,00	8-35
	Evli	1	1,6	KDP	43,92	±6,41
Kronik Hastalık	Yok	59	95,2	BD	25,00	19-28
	Var	3	4,8			

SS: Standart sapma; KÖP: Korku ölçeği puanlama; KDP: Koruyucu davranışlar puanlama; BD: Bilgi düzeyi.



ŞEKİL 1: COVID-19 hakkında bilgi edinme şekilleri.
WHO: Dünya Sağlık Örgütü.

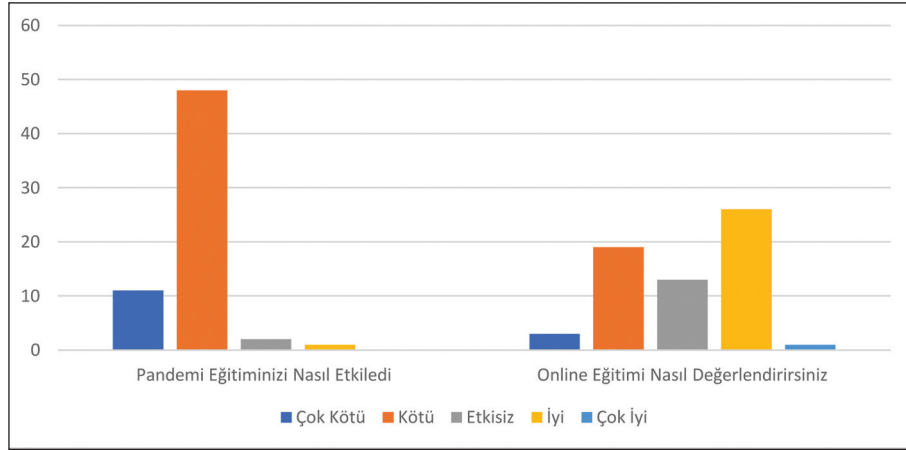
(%51,6)'si yakınlarında COVID-19 pozitifliği tespit edildiğini ifade etmiştir. Katılımcıların 50 (%80,6)'si televizyon ve sosyal medya, 43 (%69,4)'ü fakülteleri, 31 (%50,0)'i makaleler aracılığıyla COVID-19 hakkında bilgi edinmişti (Şekil 1).

Pandeminin, eğitimlerini çok kötü (11 kişi, %17,7) ve kötü (48 kişi, %77,4) etkilendiğini düşünenler çoğunlukta idi. Çevrim içi eğitim desteğini 26 (%41,9)'sı iyi, 19 (%30,6)'u kötü olarak değerlendirmekteydi (Şekil 2). Pandeminin eğitimi nasıl etkilediği düşüncesi cinsiyetle değişmemiştir (p=0,686).

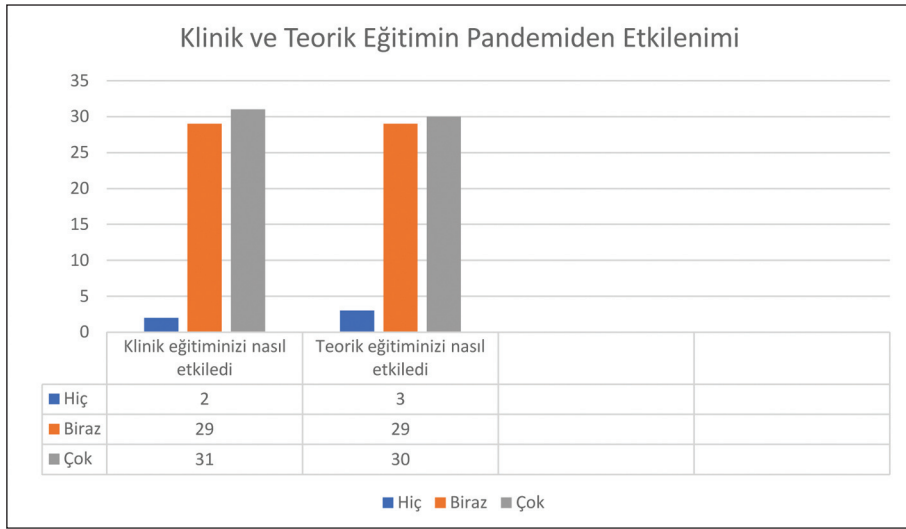
Teorik eğitimlerinin çok etkilendiğini düşünenler 30 kişi (%48,4), biraz etkilendiğini düşünenler 29 kişi (%46,8) ve klinik eğitimlerinin çok etkilendiğini düşünenler 31 kişi (%50,0), biraz etkilendiğini düşünenler 29 kişi (%46,8) idi (Şekil 3). Teorik eğitim (p=0,716) ve klinik eğitimin (p=0,357) pandemiden etkilenimi konusundaki düşünceler cinsiyetle değişmemekteydi.

COVID-19'dan korunma davranışlarında; her zaman diyenler N95 maske kullanımı için 28 kişi (%45,2), siper veya gözlük için 31 kişi (%50,0), eldiven için 40 kişi (%64,5), hasta sonrası el yıkama için 32 kişi (%51,6) idi. KDP, KÖP, BD cinsiyet açısından anlamlı fark oluşturmamıştır (p=0,887, p=0,681, p=0,217). Kendisinde COVID-19 pozitifliği tespit edilenlerle edilmeyenlerin BD, KÖP, KDP'leri farklı değildi (p=0,154, p=0,281, p=0,622). Yakınında COVID-19 pozitifliği tespit edilenlerle edilmeyenlerin BD, KÖP, KDP'leri farklı değildi (p=0,359, p=0,755, p=0,769). Kronik hastalık olup olmaması açısından BD, KÖP, KDP'leri farklı değildi (p=0,805, p=0,664, p=0,167). Öğrencilerin BD, KÖP, KDP'leri arasında korelasyon saptanmamıştır (Tablo 2).

Pandemi sürecinde eğitimlerinin daha verimli olması için öneride bulunanların 31 (%50)'i çevrim içi



ŞEKİL 2: Pandemi eğitime etkisi ve çevrim içi eğitimin değerlendirilmesi.



ŞEKİL 3: Klinik ve teorik eğitimin pandemi etkilenimi (rakamlar kişi sayısını vermektedir).

TABLO 2: Yaş, KÖP, KDP ve BD'nin korelasyonu (Spearman Korelasyon Testi).

p (r)	Yaş	KÖP	KDP	BD
Yaş	1	0,411 (0,109)	0,111 (0,210)	0,505 (-0,089)
KÖP	0,411 (0,109)	1	0,431 (0,105)	0,969 (-0,005)
KDP	0,111 (0,210)	0,431 (0,105)	1	0,097 (0,218)
BD	0,505 (-0,089)	0,969 (-0,005)	0,097 (0,218)	1

KÖP: Korku ölçeği puanlama; KDP: Koruyucu davranışlar puanlama; BD: Bilgi düzeyi.

derslerinin interaktif olmasını, 31 (%50)'i videosu yüklenen derslerin içeriklerinin zenginleştirilmesini, 9 (%14,5)'u teorik derslerin uygun şartlarda yüz yüze yapılmasını, 20 (%32,2)'si klinik eğitimlerinin desteklenmesini önermekteydi. Ayrıca pandeminin mesleki hayatlarına etkisi konusunda; 14 (%22,5)'ü etkileyeceğini, 22 (%35,6)'si belki etkili olabilece-

ğini, 26 (%41,9)'sı etkili olmayacağını düşünmekteydi. Bu durum cinsiyet açısından fark oluşturmamıştı (p=0,066).

TARTIŞMA

Küresel anlamda etki oluşturan COVID-19'un en çok etkilediği alanlar arasında sağlık ve eğitim alanları

bulunmaktadır.^{2,9,14} Diş hekimliği fakültesi son sınıf öğrencileri, aldıkları klinik eğitimle sağlık ve eğitim alanının kesişim noktasındadır. Öğrenciler, COVID-19 salgınından büyük ölçüde etkilendiği ve el becerilerini kaybetme korkusu, uzun vadeli planları üzerindeki sonuçlarına ilişkin kaygıya ve sınavlarla ilgili kaygıya neden olduğu görülmüştür.¹⁴ Bu durumda, diş hekimliği fakülteleri hızla adapte olmalı, öğrenci grubuna ve eğitim aşamasına özgü değişiklikleri yapması gerekli görülmüştür.¹³ Pandemi deneyimi, diş hekimliği fakültelerini yetkinlik temelli eğitimlerini yeniden değerlendirmesi, müfredatlarına kalıcı olarak uzaktan eğitim varyasyonlarını dâhil etmesi, dokunsal teknolojiye yatırım yapmaya teşvik etmesi yönünde çözümler üretilmiştir.¹³

Fırat Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi son sınıf öğrencilerine yapılan bu çalışmada, pandeminin eğitimlerini kötü yönde etkilediğini düşünenler çoğunlukta idi. Bu etkilenim, klinik ve teorik eğitimlerinde yaklaşık aynı düzeyde ifade edilmişti. Amerika’da diş hekimliği öğrencilerine yapılan bir çalışmada, pandeminin klinik ve teorik eğitimlerinin etkilediğini ancak klinik eğitimlerinin daha kötü etkilendiğini düşündükleri tespit edilmiştir.¹⁵ Bu çalışmada, çevrim içi eğitimi iyi bulanlar çoğunlukta idi ancak yüz yüze eğitimi isteyenler ve çevrim içi eğitimin içeriğinin geliştirilmesini önerenler de mevcuttu. Paralel olarak diğer çalışmalarda da çevrim içi eğitimin yüz yüze etkileşimli eğitimin yerini tutmadığı görüşü mevcuttu.^{14,15} Ancak geçmişte yaşanmış, şu anda yaşanmakta ve gelecekte yaşanması olası olan salgın durumlarında çözümlerin hazır olması ve mevcut eğitim sistemine entegre edilmesi gereklidir.¹³ Klinik eğitimin etkilenimini azaltmak için ise uzaktan dokunsal teknolojilerin geliştirilmesinin çözüm olabileceği düşünülmektedir.¹³ Çalışmamızda, eğitimlerinin akışının değişmesi nedeniyle öğrencilerden meslek hayatlarının etkilenebileceğini düşünenler mevcuttu ve bu durum cinsiyetle değişmemekteydi. Malta’da yapılan bir çalışmada, öğrencilerin daha büyük çoğunluğu meslek hayatlarına yansımaları konusunda endişeliydi ve kızlar öğrenciler çoğunlukta idi.¹⁴ Kız öğrencilerin bu konuda daha fazla endişe yaşamaları genel anlamda daha endişeli olmaları ile ilişkilendirilmiştir.^{16,18} Çalışmamızda, pandeminin meslek hayatlarına etkilerinin daha düşük olmasını klinik eğitimlerinin devam etmesi ile ilişkilendirmekteyiz. Yapılan çalışmalarda, karşılıklı

destek ve çözüm arayışı ile salgının eğitime etkisinin azaltılabileceğinin düşünüldüğü görülmüştür. □

Çalışmamızda, korunma davranışlarını uygulamada her zaman diyenler çoğunlukta da olsa salgın döneminde özellikle risklerin artmış olması nedeniyle bu davranışlarda herkesin her zaman uygulaması gerekliliği düşünülmüştür.⁹ Çalışmamızdan farklı olarak yapılan çalışmalarda, öğrencilerin korunma davranışlarını uyguladıkları görülmüştür.¹

Çalışmamızda, COVID-19 hakkında en çok bilgi edinilen mecra; TV-sosyal medya olmuştur. Benzer şekilde Nijerya’da diş hekimliği öğrencilerine yapılan bir çalışmada, COVID-19 hakkında bilgi edinilmesi konusunda sosyal medya en çok bilgi edinilen alan olmuştur.¹ Akademik eğitim almakta olan öğrencilerin bilgi alma alanlarının makale ve fakülteleri yönüne kaydırılması gerekliliği düşünülmüştür.

Bu çalışmada, KÖP ortalaması, aynı ölçeğin kullanıldığı diş hekimliği fakültesi asistanlarına ve diyabet hastalarına uygulandığı çalışmalara göre düşük çıkmıştır.^{19,20} Diş hekimliği öğrencileri korunma tedbirlerini tam alma konusunda da yetersiz olmaları nedeniyle korku düzeylerinin düşüklüğü tedbirli olmalarıyla ilişkilendirilememiştir. Bu durum, öğrencilerin yeterli bilinçte olmadıklarını düşündürmüştür. Yapılan bir çalışmada, COVID-19 durumunda, algılanan tehdit, COVID-19’un önlenmesini kolaylaştıran bir davranışı gerçekleştirmek için motive edici olduğu görülmüştür.⁷ Ancak çalışmamızda; bilgi, korku ve davranış arasında korelasyon saptanmamıştır.

SONUÇ

Diş hekimliği son sınıf öğrencilerinin eğitimlerinin pandemi nedeniyle etkilendiğini düşündüğü tespit edilmiştir. Teorik ve klinik eğitimlerinin etkilenim dereceleri yaklaşık aynı oranlarda belirtilmişti. COVID-19 ile ilgili bilgi düzeyleri yüksek, korku düzeylerinin ise düşük olduğu görülmüştür. Klinik stajlarını sürdürmekte olan öğrenciler, COVID-19’dan korunma amaçlı tedbirleri tam anlamıyla uygulamadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin COVID-19 korunma tedbirlerini uygulama konusunda desteklenmeleri gerektiği, klinik ve teorik eğitimlerinin desteklenmesi için alternatif çözümler üretilmesi gerektiği, uygulanan çevrim içi eğitimin geliştirilmesi gerektiği düşünülmüştür.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üye-

liği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Kevser Tuncer Kara, Osman Ataş; **Tasarım:** Kevser Tuncer Kara, Osman Ataş; **Denetleme/Danışmanlık:** Kevser Tuncer Kara; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Kevser Tuncer Kara; **Analiz ve/veya Yorum:** Kevser Tuncer Kara; **Kaynak Taraması:** Kevser Tuncer Kara, Osman Ataş; **Makalenin Yazımı:** Kevser Tuncer Kara, Osman Ataş; **Eleştirel İnceleme:** Kevser Tuncer Kara.

KAYNAKLAR

1. Umeizudike KA, Isiekwe IG, Fadeju AD, Akinboboye BO, Aladenika ET. Nigerian undergraduate dental students' knowledge, perception, and attitude to COVID-19 and infection control practices. *J Dent Educ.* 2021;85(2):187-96. [Crossref] [PubMed] [PMC]
2. Daniel SJ. Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects (Paris).* 2020;1-6. [Crossref] [PubMed] [PMC]
3. Abassi ZA, Skorecki K, Heyman SN, Kinaneh S, Armaly Z. Covid-19 infection and mortality: a physiologist's perspective enlightening clinical features and plausible interventional strategies. *Am J Physiol Lung Cell Mol Physiol.* 2020;318(5):L1020-L1022. [Crossref] [PubMed] [PMC]
4. Jamilloux Y, Henry T, Belot A, Viel S, Fauter M, El Jammal T, et al. Should we stimulate or suppress immune responses in COVID-19? Cytokine and anti-cytokine interventions. *Autoimmun Rev.* 2020;19(7):102567. [Crossref] [PubMed] [PMC]
5. Ahorsu DK, Lin CY, Imani V, Saffari M, Griffiths MD, Pakpour AH. The fear of COVID-19 scale: development and initial validation. *Int J Ment Health Addict.* 2020;1-9. [Crossref] [PubMed] [PMC]
6. Bakioğlu F, Korkmaz O, Ercan H. Fear of COVID-19 and positivity: mediating role of intolerance of uncertainty, depression, anxiety, and stress. *Int J Ment Health Addict.* 2020;1-14. [Crossref] [PubMed] [PMC]
7. Pakpour AH, Griffiths MD. The fear of COVID-19 and its role in preventive behaviors. *Journal of Concurrent Disorders.* 2020;2(1):58-63. [Link]
8. Spagnuolo G, De Vito D, Rengo S, Tatullo M. COVID-19 outbreak: an overview on dentistry. *Int J Environ Res Public Health.* 2020;17(6):2094. [Crossref] [PubMed] [PMC]
9. Meng L, Hua F, Bian Z. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): emerging and future challenges for dental and oral medicine. *J Dent Res.* 2020;99(5):481-7. [Crossref] [PubMed] [PMC]
10. Soysal F, İşler SÇ, Peker İ, Akca G, Özmeriç N, Ünsal B. COVID-19 pandemisinin diş hekimliği uygulamalarına etkisi. [The impact of COVID-19 pandemic on dentistry practices]. *Klimik Derg.* 2020; 33(1): 5-14. [Crossref]
11. Topçuoğlu N. COVID-19 pandemi döneminde diş hekimliği uygulamaları. [Dental practices during COVID-19 pandemic]. *Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi.* 2020;3(1):78-87. [Link]
12. Peng X, Xu X, Li Y, Cheng L, Zhou X, Ren B. Transmission routes of 2019-nCoV and controls in dental practice. *International journal of oral science.* 2020;12(1):9. [Crossref] [PubMed] [PMC]
13. Iyer P, Aziz K, Ojcius DM. Impact of COVID-19 on dental education in the United States. *J Dent Educ.* 2020;84(6):718-22. [Crossref] [PubMed]
14. Agius AM, Gatt G, Zahra EV, Busittil A, Cirauqui MLG, Cortes ARG, et al. Self-reported dental student stressors and experiences during the COVID-19 pandemic. *J Dent Educ.* 2021;85(2):208-15. [Crossref] [PubMed]
15. Van Doren EJ, Lee JE, Breitman LS, Chutinan S, Ohshima H. Students' perceptions on dental education in the wake of the COVID-19 pandemic. *J Dent Educ.* 2020;10.1002/jdd.12300. [Crossref] [PubMed] [PMC]
16. Halboub E, Alhaji MN, AlKhairat AM, Sahaqi AM, Quadri MF. Doivljaj stresa medu dodiplomskim studentima dentalne medicine u odnosu na spol, klinicko obrazovanje i akademske uspjehe. [Perceived stress among undergraduate dental students in relation to gender, clinical training and academic performance]. *Acta Stomatol Croat.* 2018;52 (1):37-45. [Crossref] [PubMed] [PMC]
17. Ersan N, Dölekoğlu S, Fişekçioğlu E, İlgü M, Oktay İ. Perceived sources and levels of stress, general self-efficacy and coping strategies in preclinical dental students. *Psychol Health Med.* 2018;23(5):567-77. [Crossref] [PubMed]
18. Alhaji MN, Khader Y, Murad AH, Celebic A, Halboub E, Márquez JR, et al. Perceived sources of stress amongst dental students: A multicountry study. *Eur J Dent Educ.* 2018;22(4):258-71. [Crossref] [PubMed]
19. Tuncer Kara K, Ataş O, Oğuzöncül AF. The effect of dentists' Covid 19 knowledge and fear level on protection behaviors. 4th International Health Sciences Conference (IHSC 2020) Proceeding Book. 2020;610-6. [Link]
20. Tuncer Kara K, Kılınc F, Gözel N, Oğuzöncül AF. The Effect of Covid-19 Knowledge and Fear Level on Taking Measure of Diabetes Patients. 3th International Congress of Human Studies. Abstract Booklet. 2020;116. [Link]